

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО ПРАВА**

**С И Л А Б У С
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ДОКТРИНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА»
(варіативна)**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

*Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
протокол № 9 від 27 серпня 2020 року.)*

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «**Доктринальні проблеми фінансового права**»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень третій (доктор філософії).

Розробники:

Кучерявенко Микола Петрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Дмитрик Ольга Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Дуравкін Павло Михайлович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

*Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
протокол № 9 від 27 серпня 2020 року.)*

Завідувач кафедри фінансового права

проф. М. П. Кучерявенко

Зміст

Вступ.....	4
1. Цілі та завдання навчальної дисципліни	5
2. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо- професійної програми аспірантів	6
3. Перелік предметних компетентностей.....	6
4. Анотація програми та її тем	9
5. Опис навчальної дисципліни	14
5.1. Вимоги викладача	15
5.2. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання.....	15
5.3. Шкала підсумкової оцінки знань аспірантів	15
5.4. Методи педагогічного контролю.....	16
5.5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень аспірантів	16
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи аспірантів.....	17

1. ВСТУП

Дані про викладачів, які викладають цей курс:

1.1. Кучерявенко Микола Петрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Тел. (057) 704-93-02

e-mail: kaf_finlaw@nlu.edu.ua

1.2. Дмитрик Ольга Олександрівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Тел. (057) 704-93-02

e-mail: kaf_finlaw@nlu.edu.ua

1.3. Дуравкін Павло Михайлович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Тел. (057) 704-93-02

e-mail: kaf_finlaw@nlu.edu.ua

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Доктринальні проблеми фінансового права» є фундаментальною, методологічною дисципліною, яка має галузевий характер та охоплює узагальнені проблеми теорії і практики правового регулювання фінансових відносин на сучасному етапі державотворення. Відповідна дисципліна призначена для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). Ціллю навчальної дисципліни є формування у аспірантів системи знань щодо сучасної доктрини фінансового права в умовах її активного розвитку та надзвичайної динаміки фінансового законодавства.

Навчальна дисципліна передбачає поглиблене вивчення:

- наукових праць вчених, фокусом яких є актуальні проблеми фінансового права, особливостей формування, розподілу, використання публічних фондів коштів, здійснення контролю щодо цього, форм та порядку притягнення до відповідальності за порушення фінансового законодавства;
- нормативно-правових актів, присвячених регулюванню обігу публічних фінансів;
- правозастосовної практики, а саме – практики валютного регулювання та валютного нагляду, банківського регулювання та банківського нагляду, грошово-кредитної політики, контролю за дотриманням бюджетного законодавства, адміністрування податків і зборів;
- світових моделей нормативно-правового регулювання централізованих та децентралізованих публічних фондів коштів, що притаманні англо-американській та континентальній правовій традиції.

Результатом вивчення навчальної дисципліни має бути набуття наступних компетентностей:

- **знання** доктринальних концепції щодо трактування місця фінансового права в системі права; проблематики фінансового законодавства; характеристики фінансових правовідносин; особливостей юридичних фактів, що знаходяться в основі виникнення, зміни і припинення фінансових правовідносин; основних принципів, змісту і напрямів публічної фінансової діяльності; особливостей правового регулювання відносин в окремих напрямках публічної фінансової діяльності;
- **уміння** використовувати отримані знання в практичній діяльності; вільно орієнтуватися в системі нормативно-правових актів, якими регламентуються відносини у сфері публічної фінансової діяльності; аналізувати та коментувати відповідні нормативні положення; прогнозувати напрямки здійснення реформ у зазначеній сфері; виявляти дефекти чинного законодавства та пропонувати науково обґрунтовані гіпотези шляхів їх подолання; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, іншими інформаційними джерелами.

3. МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ АСПІРАНТІВ:

а) навчальна дисципліна «Доктринальні проблеми фінансового права» належить до вибіркового циклу навчальних дисциплін освітньо-наукових програм підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії);

б) при вивченні дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права» використовуються знання, отримані з наступних дисциплін: «Організація та методологія наукових досліджень», «Форми (джерела) права» та ін.;

в) основні положення навчальної дисципліни «Доктринальні проблеми фінансового права» мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Примус в фінансовому праві», «Податкове право: сучасні проблеми і тенденції», «Теоретичні та практичні проблеми бюджетно-правового регулювання» .

4. ПЕРЕЛІК ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

ПК–1. Здатність до розуміння системоутворюючих категорій фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–2. Розуміння юридичної та економічної сутності публічних фінансів, їх принципів та порядку мобілізації, розподілу, використання, а також здійснення щодо них контролю.

ПК–3. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку фінансового права як галузі права.

ПК–4. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку науки фінансового права.

ПК–5. Знання провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, їх концептуальних підходів до питань фінансового права.

ПК–6. Уміння орієнтуватися в проблемах науки фінансового права та в її основних наукових школах.

ПК–7. Знання та розуміння сучасних доктрин фінансового права, уміння здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

ПК–8. Знання та розуміння наукової правничої термінології науки фінансового права.

ПК–9. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у галузі фінансового права.

ПК–10. Знання особливостей інновацій у науці фінансового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

ПК–11. Здатність до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері публічних фінансів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

ПК–12. Знання засад і принципів фінансового права як галузі права, зміст його системних елементів (підгалузей, складних інститутів, інститутів).

ПК–13. Вміння визначати правову природу галузі фінансового права та її місця у юридичному механізмі регулювання обігу публічних фінансів.

ПК–14. Здатність виявляти науково-практичні проблеми фінансового права, розуміти основні доктринальні та практичні підходи до їх вирішення.

ПК–15. Розуміння практико-орієнтованих цілей, тактики та стратегії сучасного фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

ПК–16. Здатність до написання власного наукового дослідження з питань публічної фінансової діяльності та обігу публічних фінансів.

ПК–17. Уміння сформулювати власну мету наукового дослідження, обґрунтувати власні юридичні висновки, пропозиції та рекомендації.

ПК–18. Вміння виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання обігу публічних фінансів.

ПК–19. Уміння застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

ПК–20. Здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

ПК–21. Вміння вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

ПК–22. Здатність тлумачити та застосовувати норми фінансового права та акти фінансового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

ПК–23. Розуміння впливу доктрини фінансового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

ПК–24. Здатність до побудови правових моделей та перевірки їх раціональності з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері публічних фінансів.

У результаті освоєння навчальної дисципліни аспірант повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1.1. Демонструвати знання і розуміння системоутворюючих категорій фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

РНС НД – 1.2. Критично та системно аналізувати юридичну та економічну сутність публічних фінансів, їх принципів та порядку мобілізації, розподілу, використання, а також здійснення щодо них контролю.

РНС НД – 1.3. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку фінансового права як галузі права.

РНС НД – 1.4. Знати основні історичні етапи виникнення та розвитку науки фінансового права.

РНС НД – 1.5. Знати провідних вітчизняних та зарубіжних науковців, їх концептуальні підходи до питань фінансового права.

РНС НД – 1.6. Володіти навичками орієнтування в проблемах науки фінансового права та в її основних наукових школах.

РНС НД – 1.7. Критично оцінювати сучасні доктрини фінансового права, уміти здійснювати їх порівняльний аналіз та виокремлювати сучасні та прогресивні положення.

РНС НД – 1.8. Знати та розуміти наукову правничу термінологію науки фінансового права.

РНС НД – 1.9. Вміти формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань у галузі фінансового права.

РНС НД – 1.10. Знати особливості інновацій у науці фінансового права, перспектив та напрямів подальшого розвитку наукових досліджень у цій сфері.

РНС НД – 1.11. Володіти навичками до виявлення тенденцій щодо розвитку механізму нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері публічних фінансів в межах власної теми дослідження та прогнозування його подальшого розвитку.

РНС НД – 1.12. Демонструвати знання засад і принципів фінансового права як галузі права, зміст його системних елементів (підгалузей, складних інститутів, інститутів).

РНС НД – 1.13. Виявляти правову природу галузі фінансового права та її місця у юридичному механізмі регулювання обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.14. Демонструвати здатність до виявлення науково-практичних проблем фінансового права, розуміння основних доктринальних та практичних підходів до їх вирішення.

РНС НД – 1.15. Розуміти практико-орієнтовані цілі, тактику та стратегію сучасного фінансового права як галузі права, як науки, як навчальної дисципліни.

РНС НД – 1.16. Демонструвати здатність до написання власного наукового дослідження з питань публічної фінансової діяльності та обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.17. Володіти навичками до формулювання власної мети наукового дослідження, обґрунтування власних юридичних висновків, пропозицій та рекомендацій.

РНС НД – 1.18. Демонструвати здатність виявляти й використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні наукових досліджень нормативно-правового регулювання обігу публічних фінансів.

РНС НД – 1.19. Фахово використовувати наукові принципи юридичного менеджменту щодо організації власного наукового дослідження.

РНС НД – 1.20. Виявляти здатність застосовувати загальнонаукові та спеціальні юридичні методи дослідження.

РНС НД – 1.21. Вміти вести наукову дискусію, доводити власну позицію під час діалогів, переговорів, публічних виступів.

РНС НД – 1.22. Демонструвати здатність до тлумачення та застосовування норм фінансового права та актів фінансового законодавства у процесі роботи за юридичною спеціальністю, під час викладання фінансово-правових дисциплін, а також підготовки наукових досліджень.

РНС НД – 1.23. Розуміти вплив доктрини фінансового права (науково-практичних коментарів до нормативно-правових актів) на практику правозастосування.

РНС НД – 1.24. Вміти будувати правові моделі та перевіряти їх раціональність з урахуванням потреб розвитку наукових знань та практичної діяльності у сфері публічних фінансів.

4. АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ ТА ЇЇ ТЕМ

Тема. 1. Системоутворюючі категорії фінансового права. Фінанси. Публічні фінанси. Державні фінанси і фінанси територіальних громад. Публічні грошові фонди. Фінансова система держави. Гроші. Грошовий обіг. Грошова система. Платіжний баланс України. Валюта і валютні цінності. Публічна фінансова діяльність.

Тема 2. Фінансове право в правовій системі України . Роль держави у процесі регулювання фінансових відносин. Визначення меж правового регулювання фінансових відносин. Предмет фінансового права. Метод фінансового права. Система фінансового права. Фінансово-правові інститути. Підгалузі в системі фінансового права. Місце фінансового права в системі права.

Тема 3. Джерела фінансового права . Співвідношення понять «форма фінансового права» і «джерело фінансового права». Детермінованість джерел фінансового права. Види джерел фінансового права. Система джерел фінансового права. Принципи побудови системи джерел фінансового права. Визначеність фінансово-правового регулювання як вимога верховенства права. Фінансове законодавство. Судовий прецедент як джерело фінансового права в Україні. Практика Європейського суду з прав людини як джерело фінансового права.

Тема 4. Тлумачення норм фінансового права. Загальна характеристика тлумачення норм фінансового права. Межі й принципи тлумачення норм фінансового права. Способи правотлумачення, їх прийоми та правила. Види тлумачення норм фінансового права.

Тема 5. Принципи фінансово-правового регулювання. Принципи фінансового права. Принципи публічної фінансової діяльності. Доктринальні підходи до систематизації принципів фінансово-правового регулювання.

Тема 6. Бюджетне право в системі фінансового права. Бюджетне право: предмет і метод правового регулювання. Бюджетна система України. Принципи бюджетної системи. Бюджет. Структура бюджету. Поняття дефіциту та профіциту бюджету. Залишок бюджетних коштів. Оборотний залишок бюджетних коштів. Тимчасові касові розриви. Тимчасово вільні кошти Єдиного казначейського рахунку та валютних рахунків бюджету. Державні і місцеві гарантії. Державний і місцевий борг.

Тема 7. Бюджетний процес в Україні. Стадії бюджетного процесу. Бюджетний період. Бюджетний цикл. Учасники бюджетного процесу. Бюджетні повноваження. Програмно-цільовий метод в бюджетному процесі. Контроль та аудит у бюджетному процесі. Міжбюджетні відносини. Порядок та особливості надання міжбюджетних трансфертів.

Тема 8. Податкове право в системі фінансового права. Податкове право: предмет і метод правового регулювання. Співвідношення матеріального і процесуального при регулюванні податкових відносин. Принципи податкового права. Податок, збір, обов'язковий платіж: проблеми співвідношення. Елементи правового механізму податку. Податкова система України. Загальнодержавні податки та збори: правова природа. Місцеві податки та збори: правова природа.

Адміністрування податків та зборів. Контролюючі органи та органи стягнення. Податкова звітність. Податкові консультації. Визначення сум податкових та грошових зобов'язань. Податкове повідомлення-рішення. Податкова вимога. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податковий контроль. Трансфертне ціноутворення.

Тема 9. Фінансовий контроль в Україні: проблеми правового регулювання і правозастосування. Поняття та мета фінансового контролю. Об'єкти фінансового контролю. Суб'єкти фінансового контролю та їх правовий статус. Форми, способи і методи фінансового контролю: співвідношення понять. Види фінансового контролю та методи його здійснення. Принципи фінансового контролю та проблеми їх правового закріплення. Органи, що здійснюють фінансовий контроль. Органи загальної та спеціальної компетенції. Повноваження та компетенція контролюючих органів. Проблеми правового регулювання інституційних видів фінансового контролю.

Тема 10. Примус у фінансово-правовому регулюванні. Ознаки фінансово-правового примусу. Види фінансово-правового примусу. Заходи фінансово-правового примусу, їх класифікація. Відповідальність за порушення фінансового законодавства. Фінансова відповідальність.

Тема 11. Концептуальні проблеми правового регулювання позабюджетних фондів коштів. Поняття та види позабюджетних публічних фондів коштів. Роль держави у регулюванні позабюджетних публічних фондів. Особливості фінансово-правового регулювання позабюджетних публічних фондів коштів. Позабюджетні фонди як органи управління публічними фінансами. Принципи функціонування позабюджетних фондів коштів.

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- кількість кредитів – 7,0;
- загальна кількість годин – 210;
- термін викладання – один семестр.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни
		очна та заочна форма навчання
Кількість кредитів – 7,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – третій (доктор філософії)	Нормативна
Модулів – 3		Рік підготовки: 2020/2021
		3/4 семестр
Загальна кількість годин – 210		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10		30 год.
		Практичні заняття
	30 год.	
	Самостійна робота	
	150 год.	
	Вид контролю: іспит	

5.1. Вимоги викладача

При вивченні даної дисципліни до аспірантів висуваються наступні вимоги:

- відвідування навчальних занять;
- ініціативність та прийняття активної участі у дискусіях під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на заняттях;

- аргументоване формулювання своїх думок з питань, що обговорюються на заняттях;
- своєчасність, якість та самостійність виконання завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

5.2. Самостійна робота. Контрольні заходи результатів навчання

Контроль знань в рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи.

Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів:

- лекції, практичні заняття, самостійна робота – від 0 до 40 балів;
- іспит – від 0 до 60 балів;
- разом – від 0 до 100 балів.

5.3. Шкала підсумкової оцінки знань аспірантів

Підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується у ЗВО
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
F	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
FX	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1–34

5.4. Методи педагогічного контролю

Традиційні методи:

- *методи усного контролю*: бесіда, індивідуальне опитування, виступ на практичному занятті, розповідь-пояснення, пояснення до виконаного завдання або окремих його розділів, усні повідомлення, відповіді на запитання викладача під час аудиторних занять, розв'язання практичних завдань тощо;

- *методи письмового контролю*: розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, домашні завдання, конспекти, есе, реферати, кросворди у межах запропонованих тем, вирішення кейсів, складання процесуальних документів, узагальнення практики Європейського Суду з прав людини та національної правозастосовної практики тощо.

Інноваційні методи:

- портфоліо, кейс-вимірювачі, групові проекти тощо.

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання, рецензування, peer review тощо.

5.5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень аспірантів

Форми самостійної роботи та додаткових освітніх досягнень аспірантів:

- 1) підготовка до практичних занять;
- 2) самостійне доопрацювання тем лекцій та практичних занять;
- 3) самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань;
- 4) робота з інформаційними ресурсами (в інформаційних мережах);
- 5) огляд науково-практичної літератури та робота з нею;
- 6) конспектування (рецензування) рекомендованої наукової літератури, тексту лекцій;
- 7) підготовка колекцій документів, матеріалів, складання бібліографічних описів тощо;
- 8) підготовка рефератів та інших видів індивідуальних робіт;
- 9) підготовка есе за вузькоспеціальною проблемною тематикою;
- 10) написання та публікація наукових статей, тез наукових доповідей тощо;
- 11) підготовка тематичних презентацій та виступ з ними;
- 12) підготовка наукової доповіді для виступу на науково-практичній конференції або на засіданні кафедри;
- 13) підготовка до диспутів, судових дебатів, круглих столів, конференцій;
- 14) створення портфоліо навчального курсу та його презентація;
- 15) розробка кейсів;
- 16) складання тематичних кросвордів, розробка схем і таблиць;
- 17) узагальнення правозастосовної та судової практики;
- 18) вирішення тестів;
- 19) підготовка до усної презентації та виступ з нею;
- 20) відпрацювання тем лекцій та практичних занять;

21) підготовка до поточного та підсумкового контролю знань.

6. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

Актуальні питання науки фінансового права: монографія / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2010.

Алісов Є. О. Гроші і грошовий обіг: теоретичні засади та стан правового регулювання в Україні: монографія. Харків: Ксилон, 2004. 326 с.

Алісов Є. О. Теоретичні проблеми правового регулювання грошового обігу в Україні: монографія. Харків: Фоліо, 2004. 286 с.

Астіон С. І. Правові засади регулювання міжбюджетних відносин в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2015.

Бондаренко І. М. Правова регламентація господарської діяльності казенних підприємств: дис... канд. юрид. наук. Харків, 2001. 207 с.

Білінський Д. О. Проблеми кодифікації податкового законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2009. 192 с.

Білоус В. В. Організаційно-правові засади реалізації контролю за обігом публічних грошових коштів: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 195 с.

Бюджетна підтримка та податкове стимулювання національної економіки України: монографія / за заг. ред. Л. Л. Тарангул. Ірпінь: Фенікс, 2012. 532 с.

Вакарюк Л. В. Інститути бюджетного права як підгалузі фінансового права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2009.

Воронова Л. К. Вибрані праці / упоряд.: М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Головашевич, Є. М. Смичок. Харків: Право, 2016. 952 с.

Воронова Л. К. Сутність предмета фінансового права. *Проблеми законності*. 2010. Вип. 111. С. 13–23.

Воронова Л. К. Учитель, Учений... / под ред. Н. П. Кучерявенко. Харків: Право, 2011. 340 с.

Гетманцев Д. О. До питання про предмет і метод фінансового права. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. 2. С. 36–38.

Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні: монографія. Київ: Алерта, 2013. 220 с.

Дамірчиев М. І. Порівняльно-правовий аналіз системи оподаткування України та Республіки Азербайджан: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2010. – 200 с.

Дамірчиев М. І. Правова природа фінансової діяльності: монографія. Харків: Право, 2014. 256 с.

Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія. Київ: ЮрінкомІнтер, 2009. 592 с.

- Дмитрик О. А. Содержание и классификация финансовых правоотношений: монография. Харьков: Легас, 2004. 160 с.
- Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: монографія. Харків: Апостроф, 2010. 328 с.
- Дорошенко Д. П. Система фінансового законодавства України: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014.
- Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: монографія. Харків: Право, 2013. 192 с.
- Заверуха І. Б. Державний борг України: проблеми правового регулювання: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 309 с.
- Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: монографія. Одеса: Юридична література, 2008. 504 с.
- Касьяненко А. М. Фінансова відповідальність за порушення бюджетного законодавства: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2015. 209 с.
- Коваль Д. О. Система заходів процесуального примусу у фінансовому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 205 с.
- Котенко А. М. Договірні відносини у сфері фінансово-правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 198 с.
- Кучерявенко М. П. До питання щодо системності фінансово-правової галузі. *Право України*. 2017. № 5. С. 80–87.
- Кучерявенко М. П. Податкові процедури: правова природа і класифікація: монографія. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 460 с.
- Кучерявенко Н. П. Курс налогового права. В 6-ти т. Т. II. Введение в теорию налогового права. Харків: Легас, 2004. 600 с.
- Лукашев О. А. Правове регулювання грошової системи України: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2002. 200 с.
- Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: монографія. Харків: Право, 2010. 304 с.
- Лакушева Є. В. Публічні та приватні інтереси в податковому праві: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014.
- Лукашева О. Е. Конституційно-правові засади публічної фінансової діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 212 с.
- Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: монографія. Харків: Право, 2016. 304 с.
- Мітрофанова Д. К. Правове регулювання виконання Державного бюджету України за доходами: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2012. 212 с.
- Музика-Стефанчук О. А. Міжбюджетні відносини та сучасний федералізм. *Публічне право*. 2011. № 1. С. 54–58.
- Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин: монографія. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2011. 384 с.
- Музика-Стефанчук О. А. Сучасні проблеми тлумачення норм фінансового права України: монографія. Кам'янець-Подільський: Рута, 2014.

Музика-Стефанчук О. А. Фінансово-правова основа місцевого самоврядування в зарубіжних країнах: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2009. 224 с.

Нечай А. А. Актуальні питання фінансового права: правові основи публічних накопичувальних фондів: монографія. Чернівці: Рута, 2004. 376 с.

Нечай А. А. Проблеми правового регулювання публічних фінансів та публічних видатків: монографія. Чернівці: Рута, 2004. 264 с.

Ніщимна С. О. Принципи публічної фінансової діяльності в бюджетній сфері: дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2013. 400 с.

Ніщимна С. О. Принципи публічної фінансової діяльності в Україні: монографія. Чернівці: ЧДІЕУ, 2013. 375 с.

Орлюк О. П. Теоретичні питання банківського права і банківського законодавства: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 100 с.

Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: монографія. Харків: Право, 2012. 272 с.

Россіхіна Г. В. Застосування фінансово-правових норм: монографія. Харків: Цифрова друкарня № 1, 2013. 400 с.

Савченко Л. А. Проблеми правового закріплення принципів фінансового контролю: монографія. Київ: Центр учб. літ., 2016. 172 с.

Свінцицький Е. М. Організаційно-правові засади взаємодії державних органів при здійсненні фінансового контролю в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2012.

Семенченко С. А. Правове регулювання виконання місцевих бюджетів за доходами: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2014.

Семчик О. О. Держава і фінанси: правовий зв'язок: монографія. Київ: Юридична думка, 2010. 204 с.

Тимофеев О. О. Тлумачення податково-правових норм: дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь, 2010. 205 с.

Токарева К. О. Структура бюджету: фінансово-правовий аналіз: монографія. Харків: Право, 2017. 184 с.

Чернадчук В. Д. Бюджетні правовідносини в Україні: поняття, класифікація та особливості структури: монографія. Суми: Університетська книга, 2011. 172 с.

Чернадчук В. Д. Стан та перспективи розвитку бюджетних правовідносин в Україні: монографія. Суми: Університетська книга, 2008. 456 с.

Шевчик О. С. Регулювання валютного контролю в Україні: фінансово-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. 2010. 193 с.

Якимчук Н. Я. Розпорядники бюджетних коштів: система та правовий статус: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 647 с.

Інтернет-ресурси:

<https://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України (офіційний вебпортал парламенту України);

<https://president.gov.ua> – Президент України (офіційне інтернет-представництво);

<https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);

<https://mof.gov.ua/uk> – Міністерство фінансів України;

<https://tax.gov.ua> – Державна податкова служба України (офіційний портал);

<https://customs.gov.ua> – Державна митна служба України;

<http://sfs.gov.ua> – Державна фіскальна служба України (офіційний портал);

<https://court.gov.ua> – Судова влада України (офіційний портал);

<http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України (офіційний вебсайт);

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> – Європейський суд з прав людини;

<https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> – Офіс Генерального прокурора;

<https://www.rnbo.gov.ua> – Рада національної безпеки і оборони України;

<https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України;

<https://reestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень;

<https://zib.com.ua> – Газета «Закон і Бізнес».